

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Füzet 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Hirdetéseket
a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.
Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr.
Nyilttér petit sora 80 kr.

Fényes elégtétel.

A vármegye székhelyén, Szentesen erélyes mozgalom indult meg, hogy Vadnay Andor dr. főispán ur ő méltóságának fényes elégtételt szolgáltatassanak azon aljas meghurcoltatásokkal szemben, miben a szentesi és ezzel szövetségben álló országos reakcionárius ellenzék részesítette. A mozgalom élén, vármegyénk legelőkelőbb és legkorrektebb egyénei állanak és így az elégtétel, melyet a vármegyei közönsége szándékozik adni, oly fényesnek és férfiasnak ígérkezik, hogy azzal szemben a rágalmogyártók támadásai meg kell, hogy semmisüljenek.

Mi, részünkről minden erőnkkel és tehetségünkkel támogatjuk ezt a mozgalmat: mert meg vagyunk győződve, hogy ha valaki kiérdemelte azt, hogy az egész vármegye közönségének intelligenciája sorompóba lépjen érte, úgy az első sorban Vadnay Andor dr. vármegyénk erélyes és tehetséges főispánja.

Mi, annál inkább is csatlakozunk a mozgalomhoz, mert mi voltunk azok, akik éppen Vadnay Andor főispáni kinevezetésében a legkellemesebben

csatlakoztunk. Hiszen, emlékezhetnek t. olvasóink, hogy éppen mi, Vadnay Andor főispáni kinevezetését nem valami nagy rokonszenvvel fogadtuk, sőt azt lehet mondani az a ezikk, melyet a „székfoglaló“ alkalmával irtunk, egy cseppet sem volt a hízkelkedés hangján írva. Az előzmények és azon körülmény, hogy Vadnay közvetlen előde, a vármegyei szabadelvűpárt negigálásával, a szentesi vármegyei ellenzéki érdekszövetkezet vezéréivel akarta kormányozni Csongrádvármegyét, bizalmatlanná tett bennünket Vadnay Andor doktorral szemben is, akiről Sima azt állította, hogy az ő információjára neveztetett ki főispánná és ennek következtében féltünk, hogy az ellenzék szekerét fogja tolni.

Hiszen tudvalévő dolog az is, hogy Sima és tarsai, a multban, minden ujonnan kinevezett főispánt, tünető hízgelés és ha ez nem sikerült, presszio utján próbálták megnyerni a vármegyei ellenzéki érdekszövetkezet székfoglalójául. Azonban, kezdve Zsilinszky Mihálytól, ki első pillanattól kezdve visszautasította tegyverbarátságukat, huzamosabb ideig egy főispánt sem hálózhattak be. Mert

hiszen Tallián Béla, kit felsőbb nyomás következtében sikerült ideig-óráig megnyerniök: midőn belátta azt, hogy olyan elemekkel, olyan érdekszövetkezettel a vármegyét igazságosan nem kormányozhatja, „felrázta az abroszt“, szakított a demagok táborral.

Azonban Tallián Béla azt a hibát követte el, hogy a helyett, hogy segített volna a leleplezett érdekszövetkezetet szétrobbantani, megsemmisíteni, meztelen kézzel nem mert benyulni az érdekszövetkezet darázs-fészkébe, hanem egyszerűen félre állt utjokból, hátat fordított a vármegyének.

Ilyen előzmények után, nem lehet csodálkozni azon, hogy mi, annak idejében Vadnay Andor dr. kinevezéseért nem rajongtunk, nem pedig annál inkább: mert Sima azt magának tulajdonította és ezen állítása, a székfoglalás alkalmával nem lett megczáfolva.

És ma, midőn előítéletünkben annyira csatlakoztunk, természetes, hogy ezen csatlódás csak örömről szól. Örömről szól pedig annál inkább: mert Vadnay Andor, nem csak hogy nem szövetekezett Simáék-

TÁRGYA.

„Zalán futása“ mint az ősi mult képe.

Irta: Bojniczer Jenő.

Az 1826. év mind irodalmi, mind pedig politikai tekintetben kiváló fontossággal bír, sőt, valóságos új korszakot nyit meg nemzetünk történelmében. A megyék elkéserevedve Metternich herceg kancellárnak törvény- és alkotmányellenes rendeletei miatt, a legnagyobb forrongásban voltak; betetőzte a sérelmeket Metternichnek az ujoncz és adómegszavazásra vonatkozó rendelete, mely törvénytelen terheket rótt az országra. Ennek következtében az elégedetlenség mind nagyobb és nagyobb mérvet kezdett ölteni, a megyegyűlések vonakodtak az adót megszavazni, ellenben egyértelműleg fölirtak a kormányhoz, hogy hívja össze az országgyűlést. És az absolut irányú osztrák kormány engedni volt kénytelen; belátva alkotmányellenes törekvéseinek helytelenségét, de talán még inkább terveinek kivihetlenségét, jobb utra tért és országgyűlés összehívásáról kezdett gondoskodni. Maga Ferencz császár is, kijelentvén, hogy: „atyai szívének fájnak a mult sérelmei“, megígérte, hogy ezután alkotmányosan fog kormányozni. Szóval mindenfelől az alkotmányosság szele kezdett fujni.

Ti voltatok ekkor is, nemzetem nagy költői, azon halhatatlan érdemű dicső hősök, akik lánglelkű szabadságdalaitokkal bátorságot, bizalmat öntötök a hosszas, eredménytelen küzdelemben kifáradt, elsüggedt hazafiak szívébe. Ti voltatok azok, kik a költészet hatalmával ajkatokon harezra szólítottatok föl a köznyűsöket. Ti tudtátok, hogyan kell a honfiak szívében a hazaszeretet lappongó szikrából lángoló tüzet gerjeszteni. Ti voltatok azon szentelt emlékü honfiak, kiknek egyéb eszletök, gondolatotok nem volt, mint az imádtott hazajóléte, üdve, szabadsága, mint az elnyomott magyar alkotmányunk és nyelvünk régi jogaiba való visszahelyezése.

De Te voltál különösen, költők királya, Vörösmarty! az, ki e válságos időkben hervadhatatlan babérokól fontad meg magadnak a honfi és a költő kettős koszoruját. Te voltál az, a ki lánglelked sugallatára megirtad halhatatlan művedet, legnagyobb műposzuunkat, Zalán futását, hogy evvel az ujonnan összehívott országgyűlés előtt nemzetünk történetének legdicsőbb napjait, a honszerzés, honalapítás nagy munkáját tárván föl, a tetterősek lelkesedést, a csüggedők pedig bátorságot nyerjenek oly tetek véghezvitelére, melyek méltók legyenek arra, hogy Klio aranybetűkkel véste föl őket a történelem ércztáblájára.

Igen, a mult dicső jelenetei-

nek fölevenítésével a jelenre hatni, e rövid pár szóban lehet összefoglalni Vörösmarty e legnagyobb hőskölteményének a tendenciáját. S minthogy ez volt a célja, természetes, hogy lehetőleg hiven kellett vázolnia azon állapotokat, melyek között őseink éltek, midőn e szép hazát számunkra meghódították. De meg éposz is „Zalán futása“, az éposznak pedig egyik legfőbb kelléke a korfestés, vagyis szűkséges, hogy lehetőleg hiven tárja elénk azt a kort, melyben az esemény játszik, minden szokásával, jellemző sajátosságával együtt.

Ha Vörösmartynek e nagyszerű époszát ebből a szempontból itéljük meg, hogy vajjon eléggé fölünteti-e az ősi mult képét, azt fogjuk találni, hogy ahhoz a kevés adathoz képest, a mi abban a korban rendelkezésére állott, Vörösmarty lehetőleg mindent fölhasznált, a mi csak egy hősköltemény keretében helyet foglalhatott, sőt a hol nem állott elég történelmi adat rendelkezésére, ott saját teremtő, költői phantáziájának segítségével egészítette ki nagy művének korrajzát, természetesen a „poëtica licentia“ megengedett határainak keretén belül.

„Zalán futása“ a mult képét háromféle tekintetben tárja elénk; politikai, társadalmi és vallási tekintetben. A források melyekből merített, legbővebben a mythikus részt tár-

kal, hanem, mint látszik, férfias bátorsággal nyult bele az ellenzéki corupcio darázs-fészekébe, nem törődve a darázsak mérges fullánkainak szúrásaival.

Éppen azért, mi részünkről örömmel csatlakozunk a vármegyei szabadelvűpárt mozgalmához. Üdvözljük a kezdeményezőket, mert ez által segédkeztet nyujtanak a corupcio kiirtásához, erőt és bátorságot kölcsönöznek ahhoz, hogy a vármegyei reakcionárius ellenzék által rosz hirbe kevert adminisztráció régi, jó hírnevét megmentsék, visszaállítsák.

Vadnay Andor főispán ur ő méltósága pedig merítsen erőt és bizulást a vármegye jobbjai támogatásából, ne rettenjen vissza a brigantik méregbe mártott gyilkától: mert azoktól megvédi becsületének ércz paizsa és egész Csongrádvármegye tisztességes polgársága.

Irodalmi vigéczeskedés.

Az utóbbi időben nagyon föllandült hazánkban a könyvkiadás üzlete. Eredeti munkák, külföldi termékek, nagy számban jelennek meg, valósággal előzönlök a könyvpiacot.

Az élelmes vállalkozók, kik a könyvek kiadásával foglalkoznak, többnyire nagyvárosi, de legnagyobb számban székesfővárosi könyvkiadók, kik között nem egy van olyan, aki nem tekinti az általa kiadott könyv belbecsét, irodalmi színvonalát, hanem tekinti a hasznát, melyhez a könyv kiadása utján hozzá jut. Sokan vannak a szükségbeli könyvkiadók, akik egyéb, hasznát hajtó üzlet híján, beállanak könyvkiadónak; a többi azután magától jön.

A mód, melylyel az általuk kiadott könyveken tudni törekednek, nem mindig mondható tisztességesnek. A jól berendezett üzletnek sok a szaladója, vigéczé; ezeknek van olyan jó rábeszélő tehetségük, hogy nagyobb műveltségű, uri embereket is lépve visznek.

Füzetes, vagy kötetes munkákban utaznak ezek az ügynök urak. Egekig magasz-

gyalván, természetes, hogy Zalán futásának korrajza legkittünőbb őseink vallásának festésében. Erre ugyan még egy másik körülmény is befolyással volt. Vörösmartyt nagy művének megírására ugyanis Aranyosrákosi Székely Sándor „A székelyek Erdélyben” című kisebb hőskölteményének az olvasása készítette, ez pedig csaknem teljesen mythikus alapon van fölépítve, nélkülözve minden történelmi adatot.

De nézzük csak át figyelmesebben az époszt és lássuk mily politikai képet nyujt őseinkről?

Legelőször is tudjuk, hogy a magyarok egy fejedelem alatt élő független nép voltak. Ez a fejedelem Álmosnak hőse fia Árpád, kit a hét vezér saját kebeléből még Atelközben választott meg. De, noha választott fejedelmük volt, azért épen nem volt korlátlan uralom és parancsolójuk. A magyar mindig szabad nép volt, még saját fejedelme által sem hagyta magát leigázni. A fejedelem tulajdonképpen nem volt más, mint a seregnek választott fővezére, kinek alig volt nagyobb hatalma a többi törzsfőknél; nem fejedelmi, hanem csak fővezéri hatalommal bírt. Nem foghat semmi fontosabb dologba sem a nélkül, hogy vezérei tanácsát ki ne kéré, a mint hogy ez éposz keretén belül is többször tart Árpád haditanácsot vezéreivel, hol közösen állapítják meg a hadi terveket.

(Vége köv.)

talják a nagyközönség számára eladásra készen tartott papiroshalmazt, mely néha csinos, tetszetős kötésbe van burkolva, belső tartalma pedig sajnos! gyakran 0 alatt áll. Szenszátios rémregények, némelyikben annyira a hajmeresztő gyilkosság, hogy a regény végén csak a szerző marad életben, ő is csak azért, hogy még másik hasonló gyártmányát bocsáthassa világra.

A füzetes-regényben utazó vigécz eljárása igen egyszerű. A város minden egyes házába beviszi a legújabb, világhírű regény első füzetét, hogy csak tessék elolvasni. Bizonyos idő elteltével kéri az első füzetet vissza, vagy pedig az előfizetést. Tehát fuss, vagy fizess! No hát az is bizonyos, hogy nem mindenki ül föl a t. vigécznek, mert egy-egy helyen még a seprünyélből is megkínálják. De hát édes Istenkém, ki kell azt bírni a magyar irodalom érdekében, no meg a bizonyos haszonért. Ha a becsapott előfizetők közül valaki időközileg vissza akar lépni, nem lehet ám, mert az egész munka megvételére kötelezte magát. Am vigasztalásul kap a jámbor előfizető, néha minden után fizetés nélkül, más-kor pedig potom 4-5 frt ráfizetés mellett egy drb három frt értékű lámpát vagy képet. Hát a füzetes regényvel mi történik? Legtöbbnyire méltó helyére, a tűzbe kerül s az ő elpusztulásával lassanként elfelejti a beugratott előfizető azt, hogy nem is olyan régen, miként csapták be őt!

A vigéczek másik csoportja, már ismert írók nagyobb szabású és hírneves munkáinak elárulásával foglalkozik. Az utazó megjelenése elegans, kifogástalanul urias. Hanem egy kicsit azután toladodik, beszélni pedig szörnyen tud. Némelyik családnál, ott ahol észreveszi, hogy ő imponál, egész bátran kijelenti: „Kérem, ennek a hazafias munkának egyetlenegy tisztességes magyar család asztaláról sem szabad hiányozni.” Vagy pedig: „Ez, könyörgöm, olyan világraszóló tudományos és érdekes munka, melynek egy ilyen tisztelt és művelt uri családnál nem szabad hiányozni.” Mikor azután a famíliát eléggé meglágyította, elmondja a nagyon előnyös fizetési föltételeket. Alig lehet észrevenni a fizetést! Mi az, havonként csak 1 frt! Ezt már csak nem sokalhatja senki sem? Az ügyes vigécz (és a legtöbbje ilyen, szerepét kitiűnően tudó alak) akkor, mikor elérkezettnek látja az alkalmas pillanatot, hát elővesz egy nyomtatott úrlapot, melyre a megrendelő csupán csak becses nevét írja rá. Már most mehet! Az üzlet meg van kötve, megy a másik, harmadik és a többi uri családhoz.

A megrendelő bárcza, mire a t. előfizető a nevét ráírta, tulajdonképpen egy kötelezvény, melyben a megrendelést elismeri és kötelezi magát havonként 1 frt vagy más összeg pontos beküldésére. Együttal tudomásul veszi, hogy a részletfizetések be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes hátralék, t. i. az egész munka ára, esedékessé válik.

Nagyon természetes, hogy a t. megrendelők 70-80 százaléka elfelejti a pontos részletfizetést és így bekövetkezik rá nézve az a nem kellemes állapot, a mit maga szerzett magának: olyan pör, melyben föltétlenül ő a vesztes. A tudományos, érdekes, szép munkát néha nagyon is drágán fizetjük meg.

De történik a dolog néha másképen is, még pedig a következőképen.

A tudományos művekért rajongó, egy helybeli uri ember, megrendelt a nyakára ült vigécznél egy nagy hírű munkát, még pedig oly kikötéssel, hogy a művet időről-időre, egy-egy kötetben küldi meg a cég, a megfelelő részletdíj befizetésének kötelezettsége mellett. A megrendelés után néhány napra megérkezik az egész munka, vagy 12 kötet, még pedig utánvétel nélkül. Még meg is dicsérte barátunk az udvarias és előzékeny eljárást, mit a könyvkiadó cég vele szemben tanusított. De alig néhány nap elteltével érkezik a cég fölszólítása fizetés végett. Barátunk szabadkozik, mentegődzik a cég eljárása ellen, de mindhiába. Eltelik vagy két hét, a mikor István bácsi mosolygós képpel jelenik meg bará-

tunk előtt és kikeres abból a bizonyos, nagy bugyellárisból egy stemplis irást, a mely nem más, mint bírói idézés X. Y. budapesti ügyvéd keresetének tárgyalására, Targyalási hely: Budapest, az idő mellékes, de a követelés az egész műért és „eddig fölmerült” perköltségért már elég takaros összeg. A dolog vége: fizess, még ha bele halsz is! Hogy miért mondtuk el mindezeket lapunk t. olvasóközönségének, hát erre is felelünk.

Ne méltóztassék semmiféle vigéczről könyvet megrendelni, hanem van városunkban könyvkereskedő, rendeljünk ennél. Nem drágább egy krajczárral sem, mint a kiadónál, a havi részletfizetés helyben teljesíthető és nem leszünk kitéve annak a kellemetlenségnek, hogy Budapestről zaklassanak bennünket.

Vásároljuk tehát helybeli könyvkereskedőnél a könyveket, a vigéczet pedig egyenesen utasítsuk el, ne halgassunk toladó szavára.

Vagy a helybeli könyvkereskedőnek nem szabad megélni?

y. l.

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves Szerkesztő barátom!

Őn, mint afféle praktikus ember, Kakas Márton nélkül is tudhatja, hogy minden dolognak két oldala van, t. i. jó és rossz oldala. Ha az ember issza a sört, az jó; ha fizet érte, az nem jó. És mikor megkapjuk azt a százfélékép fölpanaszolt csekély tanítói fizetést elsején, egy napig (néha addig se,) az is jó; mikor pedig nem futja ki a mult hónap kontót se, az természetesen nem jó. A dolgok fény és árny oldalait így lehetne szakadatlan változatosságban folytatni hosszasan, sokáig. Most azonban, nehogy valaki azt higgye, hogy kedélyeskedni akarok, egyenest rátérek a dolog végére, miután kijelentem, hogy csak egy dolog van olyan, aminek rossz oldala van csupán, de jó nincs s ez a — hirlapírás...

Mikor mint kezdő tanító vidékről haza jöttem, el voltam telve rajongó szeretettel szülővárosom iránt. Egy gondolat hevitette lelkemet szüntelen: az iskolán kívül miként róhatnám le polgári kötelességemet? Kedvet kaptam a firkálásra, úgy szabad időmben. Mint tanyai tanító el voltam zárva az emberektől, magányomban az írás és olvasás lettek egyedüli barátaim. Zsengéimmel legelőször is Szerkesztő ur lapjához fordultam. S mikor a sorsom ütött, hajtott, akkor is megvolt köztünk az összekötő kapocs. Majd, nem dicsekvésként mondom, más lapoknál is szives fogadtatásra találtam. Ez időtől kezdve folyton jobban megszerettem e csendes szórakoztató foglalkozást és irtam minél többször — a magam mulattatására. Később került olyan ember is, a ki plagizálással vádolt; én nem tudom, ő tudja miért. Neki gyanus tárczámat belefoglaltam kiadott kötetembe és — a kritikusok árgus szeméi elé bocsájtottam a kötetet. Ők nem találtak benne semmi lopott-csent dolgot. És, tisztelt Szerkesztő ur, ekkor hegedt be a szívemen ütött seb, és — mosolyogtam az élet bohóságain.

Mikor haza jöttem, egyik jó emberem (akkor még az volt,) körül-belül ezt mondta az ő atyáskodó modorával:

„tiszelt barátom, nekem tetszik az ön irka firkálása, de valahogy el ne térjen attól, hogy a politizálás terére lépjen, legyen az ámbár községi politika is; senkinek az igazát ne védelmezze, csak a magáét, hanem abból is engedjen olykor-olykor valami keveset, mert úgy szaporodnak meg a jó barátai, pártfogói, míg ellenkező esetben az is ellenségévé válik, a ki mellett a sikra szállt.“

És ennek az embernek, szerkesztő barátom, igaza volt. Sokat küzdöttem a közjóért az ön oldala mellett, sokat is elértünk, de nekem, mint a hogy a jóslat megjövendölte, ellenségeimmé szegődtek azok is, a kiknek meg-megakadó szekerét toltam. Egyedül Ön maradt irányomban a régi; nyílt szívű, teljesen őszinte ember. Ez a tudat sarkalt arra, hogy az Önhöz intézett levelem folytán vegyék tudomásul mindazok, a kik csekély személyiséggel foglalkozni szerettek, hogy a „Csongrádi Lap“ szerkesztőségéből a mai nappal kilépek. Hiszem, hogy szerkesztő ur ezen lépésemért nem fog rám megnehezteni, mert tudja, hogy annyi évek után oly sok zaklatásba bele lehet unni.

Azonban kijelentésem nem azt teszi, hogy b. lapjával minden összeköttetést meg akarnék szakítani. Nem. Olykor-olykor irodalmi dolgozatommal föl fogom azt keresni. Hogy kinek irok? Kérdezhetik sokan. Senkinek. Magamnak, a mi lapunknak, a mely a közérdek szolgálatában az elárvult tanügyi állapotoknak is (hiszem) szószólója leend.

Levelem végén még kijelentem, hogy ellenségeimet sohasem sirom vissza, de meglévő tisztelet barátaimat kétszeresen fogom becsülni. És miután minden úgy van jól, a hogy a buta sors elintézte, én is csak nézem, szemlélem az élet változatos képeit és — mosolygok az élet bohóságain.

A magam igazából engedek, a más igazát tiszteletben tartom. Csinálja a dolgot jobban más, a ki arra hivatottabb. Szerkesztő urnak pedig azon háládatlan, de nemes küzdelemben, melyben mint hivatott férfi, vas jellemével leküzde az akadályokat, továbbra is megérdemelt sikert és kitartást kíván:

tisztelet barátja
Sághy Mihály.

UJDONSÁGOK.

— **A kettéválás ügye.** Mint szóbelieg értesültünk: a „Csongrád—sövényházi ármentesítő társulat“ ügyében már döntött a miniszterium; még pedig oly módon, hogy a társulat kettéválását megengedte, illetve elrendelte. Azzal a kikötéssel azonban, hogy nem elégedett meg Pallaviczini őgróf ajánlatával: hanem az általa megajánlott feltételeken kívül, még 30,000 ft visszatérítésre is kötelezte. Tekintve azt, hogy Pallaviczini őgrófnak törvényes joga volt az elváláshoz, a miniszter határozata, tekintve a 30,000 ft visszatérítést, a csongrádi ártéri birtokosságra csak előnyösnek mondható. Mert az adott viszonyok között, az is megtörténhetett volna, hogy a szétválást a Pallaviczini által felajánlott feltételek mellett kellett volna végrehajtani. Különben, hogy veszett fejszének a nyelét kaptuk, annak egyszerűen az ártéri birtokossági gyűlésen szereplő

vezérek tájékoztatásának köszönhető. Ebből megtanulhatták, hogy Novákkal nem oly könnyű elbánni; különösen akkor, ha valaki keveset ért a dologhoz.

— **Diszoklevél.** A csongrádi járási tanító-egylet kebeléből kiküldött bizottság Farkas Béla egyleti elnök vezetése alatt f. hó 6-án nyújtotta át Ujhelyi Nándor ügyvéd urnak a tanítói diszoklevelet. Az egylet érzelmeit Farkas Béla lendületes beszédben tolmácsolta, mire Ujhelyi Nándor ur meghatott szavakban köszönte meg a kitüntetést, kiemelve, hogy eddig ért kitüntetései között a tanítók bizalma nyújtott kitüntetést becsülni legtöbbször.

— **Kilépés.** S á g h y Mihály tanító ur, aki lapunknak éveken át belső munkatársa volt, a szerkesztőségéből mai nappal kilépett, melynek okát főszerkesztőnkhez intézett levélben indokolja. — Lapunk tárczarovatának azonban továbbra is munkatársa marad.

— **Népmozgalmi adatok.** Városunk mult évi népmozgalmi adatait a következőkben közölhetjük: született 1000; ebből fiu 503, leány 484; halva született fiu 5, leány 8. Törvénytelen fiu 21, leány 16, összesen 37. Iker kettős született 18. Ebből fiu 20, leány 16. Vallás szerint: rom. kath. fiu 498, leány 484; ev. ref. fiu 3; ág. ev. leány 2; unitárius fiu 1; izraelita fiu 6, leány 6. Eljegyzés volt 216. házasságkötés 192. ebből vegyes 6. — 1896. évi halálozás 623. Ebből férfi 338, nő 285. Hét éven alóli halálozás 367, 7 éven felüli 256. A halálozás okául 69-féle betegség van feltüntetve. A legtöbb betegség volt a gyomor és bélhurut 153, gümőkór 92, veleszületett gyengeség 40, görcsök 32, hurutos tüdőlob 30, hörglob 26, aggkór 22, szivbaj 18, sárgaság 17, agyhártyalob 14, halvaszületett 13, tüdőgyulladás 12, guttaítés 11 esetben. A többi halálozásnál különféle betegség volt az ok. Az előfordult 6 vegyes házasság következő vallásbeliek között kötötték: izr. völegény és rom. kath. menyasszony; ev. ref. völegény és rom. kath. menyasszony; rom. kath. völegény és izr. menyasszony; ág. ev. völegény és rom. kath. menyasszony; ev. ref. völegény és rom. kath. menyasszony; rom. kath. völegény és evang. ref. menyasszony. E hat vegyes házasság közül két esetben jelentették ki a házasulandók, hogy a születendő gyermekek rom. kath. vallásuk lesznek. — A felsorolt adatok azt bizonyítják, hogy ifj. Pirocska István áll. anyakönyvvezető vállaira nagyon nehéz teher van letéve. Az anyakönyvvezetéshez tartozó minden munkát ő maga végez, még pedig lelkiismeretes pontossággal. Sok időt igénylő, nehéz munkájának végzéséhez, mint halljuk, segítséget kap egy írnok személyében. A minek már csakugyan itt is az ideje.

— **Elemi iskoláink tanügyének történetét** határozta el a tanítói testület megírni. E célból egy bizottságot küldött ki, a mely hivatva lesz a rendelkezésére álló adatokat összegyűjteni. Az eszme fontossága megkívánja, hogy azzal az iskolaszék is behatóan foglalkozzék. Bizonyos tiszteletdíj mellett megírathatná úgy az elemi, mint a polgári iskolák tanügyének történetét. Más városok már e tekintetben is megelőzték bennünket, csak halasztgatjuk, mert sokba (?) kerül.

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük: „Alólrottak az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentjük anyánk, anyósnak és nagyanyánk öz. Kraxner Ferencné szül. Szabó Annának f. évi január hó 4-én d. e. 10 órakor életének 62-ik, gyászos özvegyiségének 16-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségeknek ájtatos felvétele után történt elhunytát. — A boldogult hült tetemei a rom. kath. vallás szertartásai szerint f. hó 6-án d. u. 3 órakor fognak az örök nyugalom helyére tetetni. — Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. évi január 7-én d. e. fél 9 órakor fog a Mindenhatónak bemutatattatni. Csongrád, 1897. évi január hó 4-én. Áldás és béke poraira! Kraxner Ferencz, Kraxner Dezső s neje Bagossy Mária, Kraxner Anna s férje Holub Károly és gyer-

mekei, Kraxner Lajos s neje Pintér Julia és gyermekei, Kraxner Antal s neje Aranyosi Ilona.“

— **Angyal kellett az Istennek!** Kovács Lajos takaréktári pénztáros urat s kedves nejét érte a lesújtó csapás: Lajos nevű 2 éves fiacskája szállt az égi angyalok közé. F. hó 2-án törte le éle bimbaját a halál zord szele és vasárnap délután nagyszámu jó barátok és ismerősök részvételével kísértetett örök nyugalomra.

— **Egyleti gyűlések.** Az ipartestület és az önkéntes tűzoltó-egylet elhalasztott gyűléseiket ma d. u. 3 órakor tartják a város-háza tanácstermében.

— **Vásár.** Kisteleken a téli országos vásár ma és holnap tartatik.

CSARINOK

A kubikos ifjuság.

— A „Csongrádi Lap“ eredeti közleménye. —

Itt a farsang. Vig zeneszó, dinom-dánom, lakodalom utca hosszat, csintalan kedv lép-ten-nyomon: Itt a farsang. Bálázás itt, bálázás ott, szól a hegedű, zeng a czimbalom.

Falragaszok özöne kérően néz le a járókelőkre, mintha mondaná: Olvassatok, bábla hívunk, jertek el!

Tösmagi Rókus (mint a Pipa-gyerek mondja) vadonatúj kékeliben, csikorgó ránczos száru csizmákban halad a templomba. A bajuszát kikente-fente amugy legényesen, szájában foghegyre veszi a rövid szivart s füstöl mint valami viczinális. A lelke tele van örömmel a mint észre veszi, hogy az iskolás gyerekek betűzik a csizmájára varrt T. R. betűket. Mert, kérem szépen, Tösmagi Rókus csizmája selyemmel van kivarrrva, czifrára, hogy a Konkoly Jancsi majd megpukkad az irigységnek miatta a mikor észre veszi. Pedig észre veszi, mert a legény sarkantyus csizmáját huszárosan ütögeti, hogy csak úgy cseng belé. Tösmagi mindenáron huszárnak akar látszani, ámbár három évig szolgált a császárt mint baka.

Ahogy a Weisz-sarokra ér, megáll. Itt a gyülekező. Egyedül van még, unja magát. Olvasni kezd a plakátokon. Lassan, vontatottan megy az olvasás, de megy valahogy. Ki is betűzi; aszongya hogy:

A kubikos ifjuság zártkörű táncmulatságot rendez, akik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, forduljanak a bálbizottság elnökségéhez stb.

Mire elolvasta, oda ért Konkoly Jancsi is. Megbillenti a kalapját s ő is olvas. Aztán kérdi:

- E' mégy?
- E'.
- Kit visző?
- Térkát.
- A jegyzőékét?
- Azt.

No, hogy elbeszélgetnek, összeverődik a kubikos ifjuság színe-java. Tél van, pihen a talicska, pihen a kubikos is. Mégis, egy kis eszmecsere, összejönnek a Weisz-sarkon. Ez az ő kaszinójuk. Tagságdíj semmi, csak a böcsület. A ki rezenérozott, az ugyan ne tegye közjűk a lábát. Megszapulják, hogy a keresztvíz sem marad rajta.

Ugy esti hét óra körül kiáll Terka a kapuba. Atkiált a doktorékénak.

- Estére elvisz Tösmagi a bábla.
- Mikor menték?
- Mosogatás után.

Csakugyan, ahogy a legutolsó tényér is fényesre mosatott, Rókus hűsögesen beállit a konyhába. Megvárja, a míg a lány nekikészül, aztán mennek...

Nem ők lettek az első, Konkoly Jancsi már ott volt a szíve választottjával, a kinek a rideg sors prózai foglalkozással a gyógyszerész konyhájának gondozását juttatta. Nemsokára aztán benépesült a bálterem. A magyar banda (a mint ők nevezik) elkezdte a lassut. Mozgásba jöttek a lábak és a Pannák és a Pisták, ahogy otthon szólóban betanultak

lejtették a csárdást. A frissin aztán emelkedett lett a hangulat. Dobogás, forgás, kurjongatás zürzavaros kaosza olvadt össze csodálatos harmoniába. Ember volt, aki megmaradt a lábán. Mikor a cigány abba hagyta, fölzugott a „hogyvót, még egy kicsit, három a táncz!” És a cigány húzta tovább. Itt is, ott is lekerültek a felöltők az emberekről és izzadva, kifradva rakták a csárdást.

Ejfel körül, mint az elit-bálakban is, szünóra tartatott. Ekkor tűnik ki, hogy ki mennyire becsüli a tánczosát. Bő kelete lesz a fekete kávénak.

— Tíz pohár feketét! kiált hetykén Tösmagi és büszkén néz körül.

Konkoly Jancsiban föltámad az irigység és szól:

— Tele az asztalt, pinczér!

Tösmagit mintha pofon vágta volna, nagyot rug az asztalon, hogy valahány kávésszindzsa, annyifelé repül. És oda néz Konkolyra, mintha mondaná: — Ezt csinálj utánam, ha tudod. Aztán még egy asztalt kér s azt is tele hozatja az uri itallal.

Szünóra után ismét járják a csárdást kivirradtig. Akkorra beszedegetőznek a saványkás borból és iszonyuan megnövekszik a

kurázi. Konkoly oda megy Tösmagihoz s azt mondja:

— Tánczost kérök.

— Neköm is csak egy van: nem adom.

— Néa viczezőlj, hé!

— Majd ha megnő a bajuszod, oda adom, öcsém.

Konkolynek lángba borul az arca, megfeszül a munka edzett izom s egyet csavarint a Tösmagi nyekravalóján. Aztán egy véres ütközet színhelye lesz a szálla. Hét tábor ront egymásnak, villog a bieska, sikongva futnak szerte a lányok.

Mire a rendőrök helyreállítják a rendet, ott fekszik Konkoly Jancsi a szálla közepén iszonyatosan összeszurkálva. Alig vitték haza, már meg is volt halva.

Igy ért véget a kubikos ifjúság bálja valamikor, régen. Most, hál' Istennek szelidültek az erkölcsök: a bieska szurások nem okoztak halálos sebeket. De még ebből is látszik, hogy az intező körök nem tettek eleget a nép műveltségének fejlesztése érdekében. Majd ha az iskola a tanítás mellett a nevelésre is szentelhet időt, akkor nem megy kora tavasszal egy-két talicskával kevesebb Nyitrára.

Uraim, uraim, adjátok meg a népek, hogy a józan ismereteknek minél nagyobb birtokába juthasson. Akkor lesz tisztelt és keresett a magyar kubikos nép.

Sághy Mihály.

Felölös szerkesztő: Eder János.

Kiadóaptulajdonos: Weisz Márk.

**Az én gyártmányaimat
mint kitűnőt és olcsót ismernek!**

Remontoir nickel óra 3 frt 50; Remontoir ezüst 6 frt; Remontoir anker spirál brejnét 15 köre 10 frt, 16 köre chaton szistema üvegfedél 12 frt. Wecker óra, ankerjárás, világító prima faj 1 frt 70; Regulateur 1 napig járó ütővel 5 frt 75; Regulateur 10 napig járó ütővel 8 frt 50. Illusztrált árjegyzék, órák, láncok, Regulateur arany- és ezüst nemlekről a legégyeszerűbbtől a legfinomabbig ingyen és bérmentve. Nem tetszés esetén az arut kicseréljük vagy a pénzt visszaadjuk.

Eugen Karecker, órágyár 38 sz.

Bregenz am Bodensee. 20-11

Két évi jótállás.

A nagy Krach!

NEW-YORK és LONDON nem kiélték az európai szárazföldet s ennek következtében egy nagy ezüstáru gyár indítatva érezte magát az egész készletet egy igen csekély árért áruba boesájtani. Küldünk tenát bárkinck 6 frt 60 krért u. m.:

6 drb legfinomabb asztali kést angol pengővel,
6 drb am. patent ezüst villát egy darabból,
6 drb am. patent ezüst kanalat,
12 drb am. patent ezüst kávéskanalat,
1 drb am. patent ezüst levesmerőt,
1 drb am. patent ezüst kávéskanalat,
2 drb am. patent ezüst tojástartó,
6 drb angol viktoría tálcza,
2 drb meglepő szép gyertyatartó,
1 drb thea-szűrő,
1 drb legfinomabb czukorszóró.

44 drb összesen csak 6.60 kr.

A fenti 44 drb tárgy ezelőtt 40 frt volt és most csak 6.60 krért kapható. — Az amerikai ezüst teljesen fehér marad 35 évig, melyért kezeség nyújtatik. Legnagyobb bizonyítéka annak, hogy a fenti hirdetés

nem szédelgésen alapul,

kötelezem magam ezennel nyilvánosan arra, hogy ha valakinek az áru nem tetszene, azt minden vonakodás nélkül vissza veszem és a pénzt vissza adom, ne mulassza el tehát senki ezt a nagy-szerű alkalmat, hogy ezt a garnitúrát beszeresse, mivel nagyon alkalmas

lakadalmi és alkalmi

ajándéknak, mely minden háztartásban szükséges.

Kapható csak:

A. HIRSCHBERG

Haupt Agentur der vereingten amerik. Patent Siberwaaren fabrik

Wien II. Rembrandtstrasse 19. — Telephon Nr. 7114.

Szétküldés utánvétellel vagy az összeg beküldésével.

Tisztító por 10 kr.

Valódi csak az itt jegyzett védjeggyel.

Kivonat az elismerő levelekből:

Becses evőeszköz küldeményét megkaptam, nagyon megvagyok vele elégedve, kérek még ugyanolyan 44 darabból álló patent ezüst garnitúrát utánvétellel részemre küldeni.

Bozsovít, Krassó-Szörénymegye 18/VII. 1896.

5-1 Keresztes Sándor, főszolgabíró,

Pilis, 1896. augusztus 24 (Pestm.)

T. cz.

A garnitúrával megelégedve kérem sógornóm báróné Nyáry szül. Somogyi, Szuntára 3 olyan garnitúrát küldeni. báró Nyáry Gyula.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK.”

A legolcsóbb és azért a legelterjedtebb képes heti lap!

Megjelenik minden héten bő szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal és beköthető regénymelléklettel.

Havonként kétszer „Hölgyek Lapja” című fél éves mellékletet ad, párisi divatképekkel és bő divattudósítással.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” olyan szellemben és irányban van szerkesztve, hogy ifjú és öreg külön s együttvéve élvezettel olvashatja.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK”-ba a régi és újabb írói és költői gárda minden számottevő tagja dolgozik.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK”-nak regényei, élbeszélései, rajzai, humor-székjei, költeményei kedélynemesítő olvasmányok. Irányzikkjeivel a társadalom minden kérdéseire kiterjeszkedik. Orvosi és egyéb cikkei pedig tanulságosak.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” minden évben négy regényt ad melléklettel, még pedig csinos színes borítékkal, éves előfizetőinek.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” boritéka szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” előfizetői díjtalanul közölhetik gondolataikat az „előfizetők postájában”.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” képei lehetőleg alkalomszerűek, díszesek és tanulságosak.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” 1897. január első számával a XIX-ik évfolyamába lép.

Ez újévi számában következő érdekes és kiváló közlemények jelentek meg: Csendes világ, regény, Beniczkyné Bajza Lenkétől; Évfordulón, költemény, Jámber Lajostól; Régi történet, beszély, Lauka Gusztávtól; Hogyan ruházodjunk télen? orvosi cikk, Podor tanártól; Bál után, vig monolog, Oláh Györgytől; A költő, költemény, Feleki Sándortól; Versek zenére, költemény, Rudnyánszky Gyulától; Boldog újévet! életkép, Mericzayné Karossa Irmától; Megnyugtató történet, freskó, Krudy Gyulától; Én is! regény, Tolnai Lajostól.

Mutatónyvszámokat bármikor szívesen küld a KÉPES CSALÁDI LAPOK” kiadóhivatala Budapest, Vadász-u. 14. saját házában.

Előfizetési árak:

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK”-ra a „Hölgyek Lapja” című divatlappal és a regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 forint.

Fél évre 3 forint.

Negyed évre 1 forint 50 kr.

6-5

FIGYELMEZTETÉS.

A ki 3 új előfizetést gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Kérjük az előfizetések megújítását s lapunknak az ismerősök köreiből terjesztését.

A ki az egész évre szóló hat frtyi előfizetési összeget 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak elismerésül 4 regényt küldünk, a ki 3 frt előfizetési összeget 40 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két regényt küldünk elismerésünk jeléül, és a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak a kiadóhivatal egy regényt küld jutalmul.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „KÉPES CSALÁDI LAPOK” kiadóhivatala, Budapest, Vadász-u. 14. szám.